

Programowanie i wdrażanie działań rewitalizacyjnych zgodnie z ustawą o rewitalizacji – GPR krok po kroku

O szkoleniu

Szkolenia organizowane są przez Instytut Rozwoju Miast i Regionów na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego w związku z realizacją zadania polegającego na wzmocnieniu zdolności gmin do programowania i wdrażania działań rewitalizacyjnych, współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

- **Katarzyna Spadło** – Kierownik Centrum Doradztwa Rewitalizacyjnego IRMiR, ekspert ds. rewitalizacji, doradca merytoryczny samorządów w procesie programowania rewitalizacji, autorka poradników i ekspertyz dot. rewitalizacji.

O szkoleniu

10.00 - 10.30	Powitanie, przedstawienie prowadzących i programu szkolenia oraz zasad pracy podczas webinarium.	30 min
10.30 - 11.30	Szkolenie w formie wykładu z elementami dyskusji – <i>Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji</i> Główne wątki: a) specyfika i zasady wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, b) konsekwencje wydzielenia podobszarów rewitalizacji, c) miejsce diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych w procedurze opracowania GPR, d) zasady włączania terenów niezamieszkałych do obszaru rewitalizacji, e) procedura uchwalenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji, w tym pierwsze narzędzia ustawowe.	60 min
11.30 - 11.45	Przerwa	15 min
11.45 - 13.15	Szkolenie w formie wykładu z elementami dyskusji – <i>Procedura opracowania GPR</i> Główne wątki: a) obowiązkowe i fakultatywne elementy tworzące strukturę GPR, b) harmonogram realizacji i koszty zarządzania GPR, c) zasady spójności wewnętrznej GPR, d) procedura uchwalania GPR, e) obowiązki wynikające z uchwalenia GPR, f) polityka planowania przestrzennego a zapisy GPR.	90 min
13.15 - 13.30	Przerwa	15 min
13.30 - 14.30	Podsumowanie spotkania, dyskusja ogólna dotycząca dobrych i złych praktyk związanych z opracowywaniem i wdrażaniem GPR, omówienie potrzeb aktualizacji GPR w gminach małopolskich.	60 min
14.30 - 15.30	Konsultacje indywidualne.	60 min

Część 1. Gminny program rewitalizacji – podstawy prawne

Na rozgrzewkę 😊

Proszę o odpowiedź:

1. Rewitalizacja to:

a) Program remontowy zabudowy mieszkaniowej obszaru rewitalizacji	TAK/NIE
b) Sposób realizacji polityki rozwojowej przeznaczony dla ubogich osiedli	TAK/NIE
c) Projekt mający na celu odnowę przestrzeni lub zabudowy obszaru rewitalizacji	TAK/NIE
d) Program animacyjno-partycypacyjny skierowany do lokalnej społeczności	TAK/NIE
e) Zadanie własne gminy z zakresu polityki rozwoju	TAK/NIE
f) Proces estetyzacji cennych fragmentów gminy	TAK/NIE

Podstawy prawne procesu rewitalizacji cz. 1

Rewitalizacja (łac. re+vita) - **przywrócenie do życia, ożywienie.**

Przez lata w Polsce utarł się pogląd, że rewitalizacja dotyczy przede wszystkim poprawy estetyki tkanki miejskiej, w szczególności **remontu zabytkowych obszarów** lub obiektów (zapisy suikzp/Poz).

Rewitalizacja najczęściej jest mylona z **konserwacją, renowacją, rewaloryzacją, remontem** oraz zwykłymi robotami budowlanymi, pracami modernizacyjnymi, czy termomodernizacyjnymi.

Podstawy prawne procesu rewitalizacji cz. 2

Ustawa z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji w art. 2 ust. 1 wprowadza do obiegu prawnego **definicję rewitalizacji**, jednocześnie przywracając pierwotne znaczenie tego pojęcia, ukierunkowując je ku obszarom i osobom, które potrzebują wsparcia w przezwyciężeniu kryzysu, w walce z degradacją.

„Rewitalizacja stanowi **proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego** obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz **lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki**, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji.”

Podstawowym sposobem prowadzenia rewitalizacji jest uchwalenie **gminnego programu rewitalizacji - GPR**, a następnie realizowanie go. Zasady tworzenia gminnego programu rewitalizacji zawiera rozdział 4 ww. ustawy

Kluczowe elementy procesu rewitalizacji:

- 🏠 prowadzony jest przez wielu interesariuszy
- 🏠 działania obejmują maksymalnie 20% powierzchni gminy, zamieszkaanej przez nie więcej niż 30% mieszkańców gminy

Bieżące uwarunkowania systemu rewitalizacji

- Wygaśnięcie *Wytycznych w zakresie rewitalizacji* w odniesieniu do nowo opracowywanych GPR.
- Nowela ustawy o rewitalizacji dotycząca jej dostosowania do reformy systemu planowania i zagospodarowania przestrzennego.
- Aktualizacje obecnych GPR z podstawą do wpisu do wykazu regionalnego.
- Co z nowymi GPR?

Bieżące uwarunkowania systemu rewitalizacji cz. 1

Proponowane zmiany ustawy o rewitalizacji:

- Zwiększenie nadzoru samorządu województwa nad zapisami gminnych programów rewitalizacji.
 - Włączenie samorządu województwa do opiniowania projektu uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji - przed konsultacjami społecznymi.
- Wydłużenie procedury tworzenia gminnych programów rewitalizacji:
 - Termin przedstawienia opinii do projektu uchwały o obszarach nie krótszy niż 21 dni i nie dłuższy niż 30 dni.
 - Wydłużenie terminu opiniowania projektu GPR - nie krócej niż 21 dni i nie dłużej niż 30 dni.
- Okres prowadzenia konsultacji społecznych - 35 dni; konsultacje uruchamiane są w momencie publikacji obwieszczenia.
- Uchwałę dotyczącą zasad powoływania i zasad działania Komitetu Rewitalizacji rada gminy podejmuje **przed uchwaleniem gminnego programu rewitalizacji**.
- Poszerzenie katalogu interesariuszy koniecznych do włączenia w proces rewitalizacji – np. o **młodzieżowe rady gmin i gminne rady seniorów**.
- Spotkań, debat, warsztatów i spacerów studyjnych nie można przeprowadzać **w pierwszym i ostatnim tygodniu konsultacji społecznych**.
- **Ustawowa konieczność sporządzania raportów z konsultacji społecznych** (z wykazem zgłoszonych uwag wraz z odniesieniem się do nich i uzasadnieniem oraz protokołami z przeprowadzonych w ramach konsultacji czynności).

Bieżące uwarunkowania systemu rewitalizacji cz. 2

Proponowane zmiany ustawy o rewitalizacji:

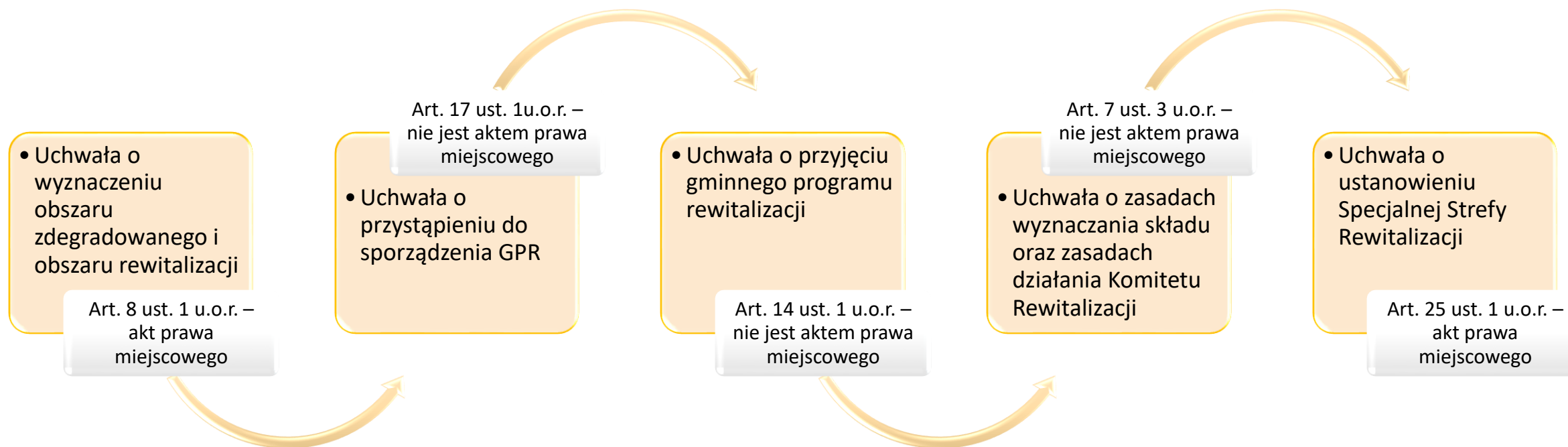
- Zamiast opisu powiązań GPR z dokumentami strategicznymi gminy - **opis sposobu realizacji przez gminny program rewitalizacji dokumentów strategicznych gminy** - strategii rozwoju gminy oraz strategii rozwiązywania problemów społecznych.
- Dodatkowo rozdział - **opis włączenia grup interesariuszy w proces rewitalizacji, w tym poprzez Komitet Rewitalizacji.**
- Nowy obligatoryjny załącznik do GPR - **raport z konsultacji społecznych.**

Art. 57. *Do procedur w sprawie opracowania i uchwalenia, uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz gminnego programu rewitalizacji, o których mowa w przepisach ustawy zmienianej w art. 36, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.*

Podstawy prawne procesu rewitalizacji - procedura

Rada Gminy, działając z inicjatywy własnej albo na wniosek wójta, burmistrza lub prezydenta miasta, podejmuje uchwały, kolejno, zgodnie z przepisami ustawy o rewitalizacji:

Podstawy prawne procesu rewitalizacji – GPR cz. 1

Uwaga:

- Granice obszarów, o których mowa w **art. 8 ust. 1** u.o.r. nie zawsze się pokrywają, jednak GPR sporządza się wyłącznie dla przyjętego obszaru rewitalizacji (art. 14 ust. 3).
- Wyjątkową sytuację stanowią zapisy **art. 15 ust. 4**, które dopuszczają realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych zamieszczonych w GPR, również poza obszarem rewitalizacji, jeżeli wynika to z ich specyfiki.
- W przypadku gdy w związku z rewitalizacją następuje czasowa lub trwała zmiana miejsca zamieszkania osób na miejsce położone poza obszarem rewitalizacji, w gminnym programie rewitalizacji uwzględnia się przedsięwzięcia rewitalizacyjne obejmujące te osoby (**art. 15 ust. 4**).
- Zgodnie z **art. 14 ust. 3** u.o.r. w przypadku podziału obszaru rewitalizacji na podobszary, gminny program rewitalizacji jest opracowywany z podziałem na podobszary.

Podstawy prawne procesu rewitalizacji – GPR cz. 2

- Zgodnie z **art. 12 u.o.r.**, jeżeli w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego lub innym dokumencie strategicznym dotyczącym rozwoju gminy, przyjętym uchwałą rady gminy, określono obszary charakteryzujące się cechami obszarów zdegradowanych, o których mowa w **art. 9 ust. 1**, lub obszarów rewitalizacji, o których mowa w **art. 10 ust. 1 i 3**, dopuszcza się podjęcie uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji bez konieczności sporządzania i załączenia do wniosku diagnozy, o której mowa w **art. 4 ust. 1 pkt 1 u.o.r.**

Przykłady zastosowania **art. 12 u.o.r.**:

- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego m.st. Warszawy
- studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Opola

Część 2. Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Uchwała delimitacyjna

Art. 8. ust. 1

- W przypadku gdy gmina zamierza realizować zadania własne w zakresie rewitalizacji, rada gminy wyznacza, w drodze uchwały, z własnej inicjatywy albo na wniosek wójta, burmistrza albo prezydenta miasta, obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji.
- W przypadku gdy uchwała podejmowana jest z inicjatywy rady gminy, powierza ona wójtowi, burmistrzowi albo prezydentowi miasta przeprowadzenie konsultacji społecznych dotyczących projektu tej uchwały.

Uchwała delimitacyjna cz. 1

OBSZAR ZDEGRADOWANY

- to obszar, na którym **zidentyfikowano stan kryzysowy** (dotyczy to najczęściej obszarów miejskich, ale i wiejskich),
- może być **podzielony na podobszary**, w tym podobszary **nieposiadające ze sobą wspólnych granic** pod warunkiem stwierdzenia sytuacji kryzysowej na każdym z podobszarów,
- kryterium delimitacji obszaru zdegradowanego jest **koncentracja negatywnych czynników społecznych**, współwystępujących z co najmniej jednym czynnikiem kryzysowym w sferze gospodarczej lub technicznej lub środowiskowej lub przestrzenno-funkcjonalnej.

OBSZAR REWITALIZACJI

- obejmuje całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującą się **szczególną koncentracją negatywnych zjawisk**, na której z uwagi na **istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego**, zamierza się prowadzić rewitalizację,
- może być **podzielony na podobszary**, w tym nieposiadające wspólnych granic, ale nie może obejmować terenów większych niż **20% powierzchni gminy** oraz zamieszkałych przez więcej niż **30% jej mieszkańców**.

Uchwała delimitacyjna cz. 2

Pytania:

1. Czy jest potrzeba aktualizacji granic obszaru rewitalizacji w Państwa gminie? TAK/NIE
2. Czy potrzeba aktualizacji granic obszaru rewitalizacji związana jest z decyzją dotyczącą uruchomienia SSR/MPR? TAK/NIE
3. Czy wielkość obszaru zdegradowanego umożliwia wyznaczenie nowego obszaru rewitalizacji w miejsce istniejącego? TAK/NIE

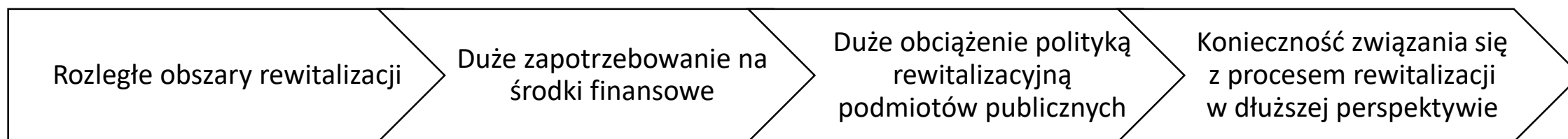

Uchwała delimitacyjna - etapowanie działań

- Zgodnie z art. 10 ust. 2 ustawy o rewitalizacji powierzchnia obszaru rewitalizacji nie może być większa niż **20% powierzchni gminy**, zaś liczba mieszkańców wyznaczonego obszaru nie może przekraczać **30% mieszkańców gminy**.
- Dzięki takiemu ograniczeniu możliwa jest **koncentracja działań** i rozpoczęcie wyprowadzania obszaru ze stanu wieloaspektowej degradacji.
- W granicach wyznaczonego obszaru rewitalizacji możliwe jest **wydzielenie podobszarów** rewitalizacji.
- **Art. 22 ust. 4** ustawy o rewitalizacji, przewiduje, iż w przypadku stwierdzenia, w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji GPR, **osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych, rada gminy uchyla uchwałę w sprawie GPR w całości albo w części (...)**

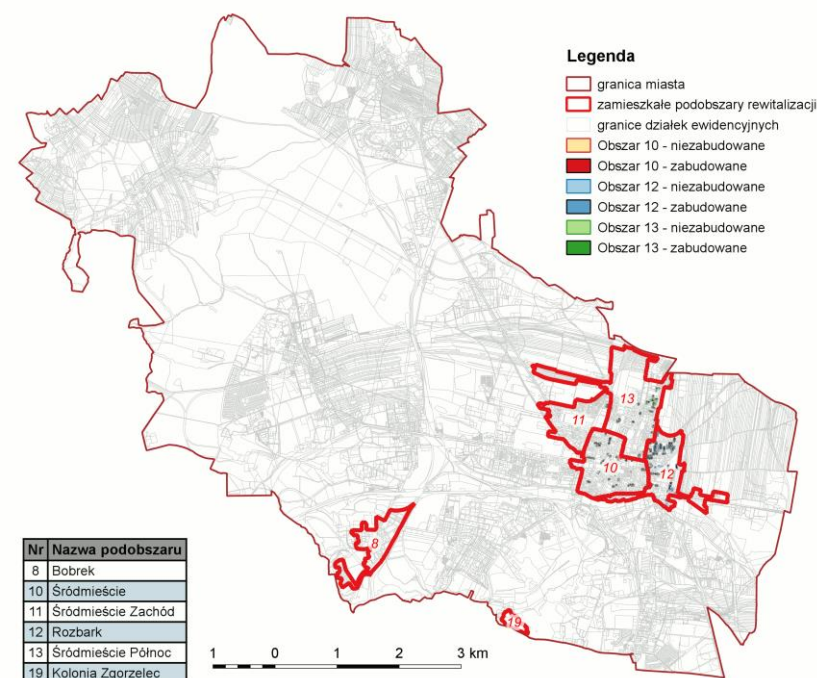

Uchwała delimitacyjna - etapowanie działań

Warunki i możliwości etapowania procesu rewitalizacji:

- wydłużenie okresu obowiązywania GPR,
- wydzielenie podobszarów zdegradowanych, wyznaczanie obszaru rewitalizacji po kolei w każdym z podobszarów,
- wydzielenie podobszarów zdegradowanych i podobszarów rewitalizacji, a następnie uchylanie uchwały w sprawie GPR w tych obszarach, w których cele GPR zostały najszybciej zrealizowane.

Uchwała delimitacyjna

OBSZAR ZNAJDUJĄCY SIĘ W STANIE KRYZYSOWYM = OBSZAR ZDEGRADOWANY

Art. 9 ust. 1 ustawy o rewitalizacji stanowi, iż można wyznaczyć jako obszar zdegradowany taki obszar gminy, na którym stwierdza się występowanie stanu kryzysowego z powodu **koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności:**

- bezrobocia,
- ubóstwa,
- przestępczości,
- wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. poz. 1696),
- niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego,
- niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym;

Uchwała delimitacyjna cz. 3

OBSZAR ZNAJDUJĄCY SIĘ W STANIE KRYZYSOWYM = OBSZAR ZDEGRADOWANY

a także występowanie co najmniej jednego z negatywnych zjawisk w sferze:

- **gospodarczej** - w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- **technicznej** - w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, lub
- **środowiskowej** - w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- **przestrzenno-funkcjonalnej** - w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych.

Uchwała delimitacyjna cz. 4

Nowelizacja ustawy pod kątem osób ze szczególnymi potrzebami (art. 9 ust.1 u.o.r.)

- Sfera społeczna – **wysoka liczba mieszkańców** będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. poz. 1696),
- Sfera przestrzenno-funkcjonalna – **niedostosowanie infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami**, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami,
- Sfera techniczna – **niefunkcjonowanie rozwiązań technicznych** umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie (...) zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Propozycje wskaźników?

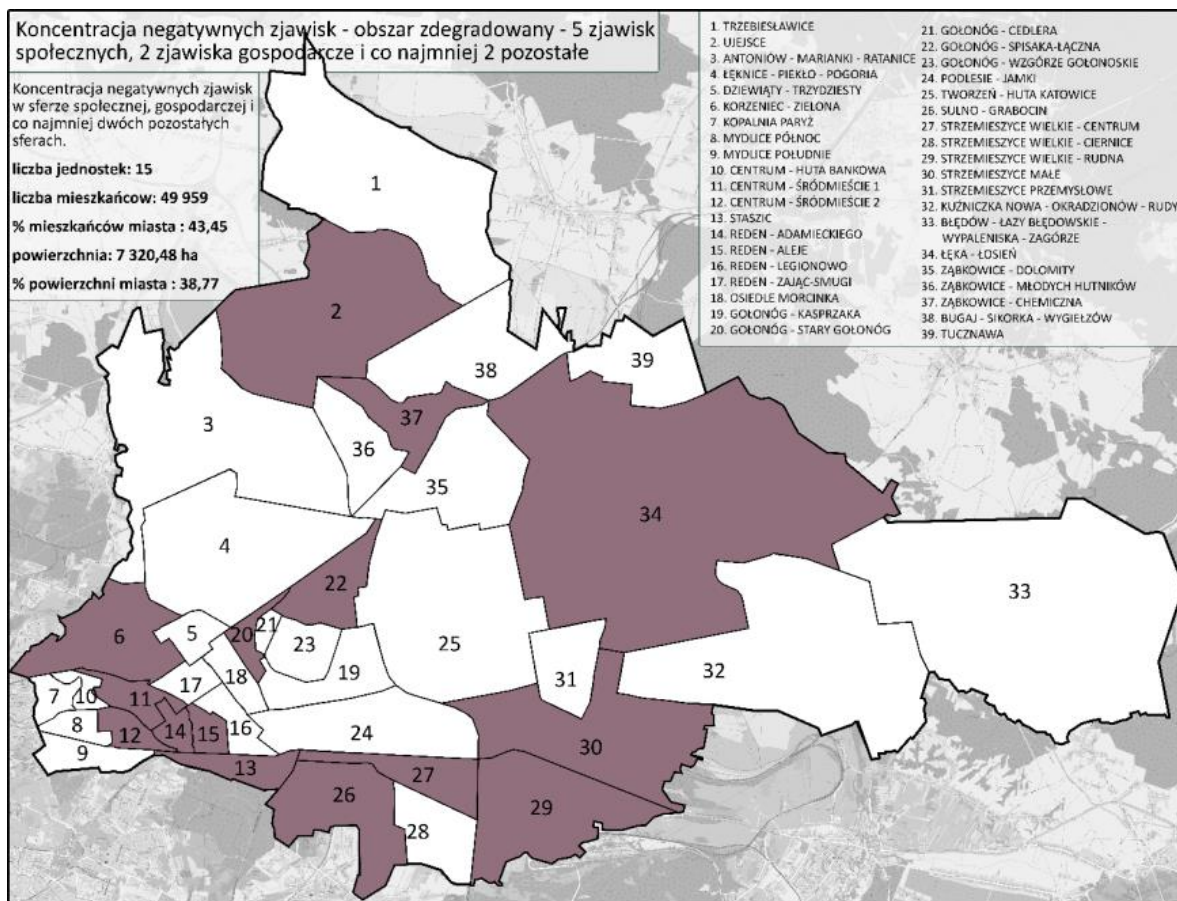
Uchwała delimitacyjna – kryteria wyboru OZ

Odejdźcie od wskaźników syntetycznych na rzecz sumowania liczby wskaźników prostych.

Nr Jednostki	Minimum 10 wskaźników z 20 potwierdza sytuację kryzysową w podsystemie społecznym (TAK/NIE)	Obszar charakteryzuje się problemami w sferze gospodarczej (TAK/NIE)	Obszar charakteryzuje się problemami w sferze przestrzenno-funkcjonalnej (TAK/NIE)	Obszar charakteryzuje się problemami w sferze technicznej (TAK/NIE)	Obszar charakteryzuje się problemami w sferze środowiskowej (TAK/NIE)	Obszar zdegradowany (TAK/NIE)
1	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
2	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
3	NIE	TAK	TAK	TAK	TAK	NIE
4	NIE	TAK	TAK	TAK	TAK	NIE
5	NIE	TAK	TAK	TAK	TAK	NIE
6	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
7	NIE	TAK	TAK	NIE	TAK	NIE
8	NIE	TAK	TAK	TAK	TAK	NIE
9	NIE	TAK	TAK	TAK	TAK	NIE

Przykład kryteriów wyboru obszaru zdegradowanego

Uchwała delimitacyjna – kryteria wyboru OR

Ekstensywnie wyznaczane obszary zdegradowane – konieczność dodatkowej analizy na etapie wyboru obszaru rewitalizacji, np.:

- liczba przekroczonych wskaźników potwierdzających sytuację kryzysową,
- istotność jednostek dla procesu rozwoju lokalnego wg studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, strategii rozwoju gminy,
- konieczność kontynuowania działań rewitalizacyjnych.

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji w mieście Dąbrowa Górnicza

Uchwała delimitacyjna cz. 5

TYPY OBSZARÓW REWITALIZACJI W ŚWIETLE USTAWY	TYPY OBSZARÓW REWITALIZACJI W ŚWIETLE USTAWY	TYPY OBSZARÓW REWITALIZACJI W ŚWIETLE USTAWY
TYP I - zasadniczy przedmiot rewitalizacji	TYP II – obszary warunkowej rewitalizacji	TYP III – obszary nie podlegające rewitalizacji
Obszary koncentracji problemów społecznych (z przeważającą funkcją mieszkaniową) - typ najczęstszy.	Obszary przemysłowe, powojkowe, pokolejowe i inne zdegradowane - rzadziej.	Tereny nieurbanizowane: pola, łąki, lasy, wody powierzchniowe (poza wyjątkami), nieużytki i in. Tereny zurbanizowane: przemysłowe, wojskowe, kolejowe i in.

Tereny przemysłowe, w tym portowe i wydobywcze, tereny powojkowe albo pokolejowe, na których występują **negatywne zjawiska pozaspołeczne**, mogą wejść w skład **obszaru rewitalizacji** wyłącznie w przypadku, gdy działania możliwe do przeprowadzenia na tych terenach przyczynią się **bezpośrednio** do przeciwdziałania **negatywnym zjawiskom społecznym**.

Konieczne jest jednak udowodnienie ich degradacji w sferach pozaspołecznych oraz potencjał do ograniczania negatywnych zjawisk **społecznych** – już na etapie diagnozy delimitacyjnej.

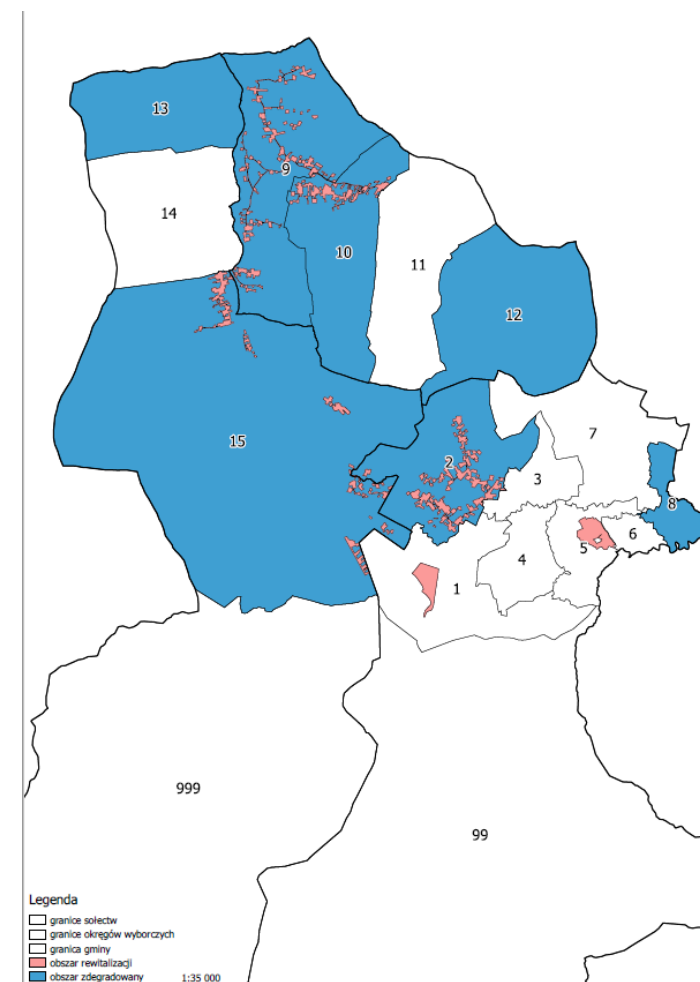
Uchwała delimitacyjna - przykłady

Kościelisko – tereny powojkowe

Gmina Kościelisko została podzielona na 17 jednostek analitycznych, które obejmowały okręgi wyborcze wyznaczone przez Uchwałę nr XVIII/133/2012 Rady Gminy Kościelisko z dnia 19 września 2012 roku. Kryterium podziału obejmowało liczbę ludności w poszczególnych jednostkach.

Obszar zdegradowany objął dwa okręgi w Sołectwie Kościelisko i Sołectwie Witów oraz trzy w Dzianiszu.

Do obszaru zdegradowanego zostały **włączone tereny powojkowe** położone we wsi Kościelisko. W diagnozie delimitacyjnej udowodniono występowanie kryzysu na tym terenie w wymiarze technicznym (degradacja zabudowy), przestrzenno-funkcyjnym (utrata dotychczasowych funkcji obszaru) oraz społecznym (niski poziom bezpieczeństwa). Wskazano również zakres powiązań działań dedykowanych terenom powojkowym z celami rewitalizacji dla Gminy Kościelisko.

Uchwała delimitacyjna - jednostki

Przykład **siatki heksagonalnej** wykorzystanej w diagnozie delimitacyjnej w Suwałkach.

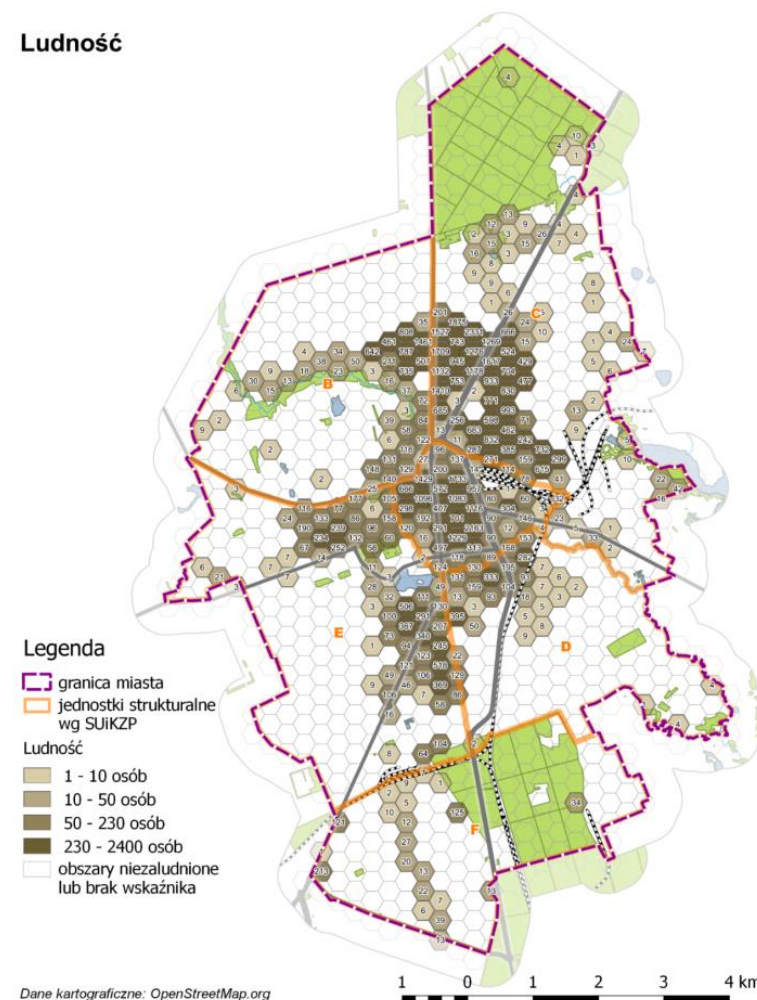
Parametry hexagonu

- 🏠 300 m = wysokość
- 🏠 powierzchnia 7,76 ha
- 🏠 łącznie 939 hexagonów

Tereny, na których nie ma mieszkańców, są niemożliwe do objęcia analizą społeczną, gdyż nie da się w nich przeliczyć wartości wskaźników na liczbę mieszkańców (błąd dzielenia przez 0).

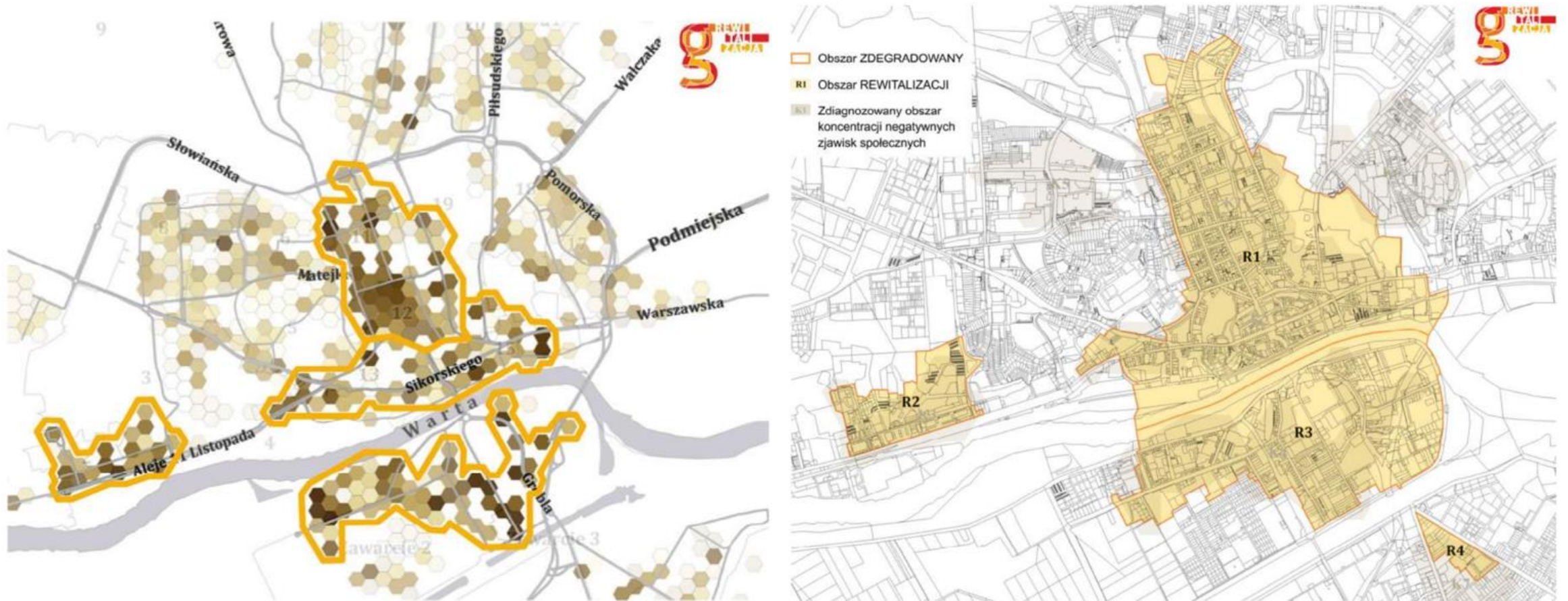
grid - typ odwzorowania przestrzeni w Systemie Informacji Geograficznej (GIS), warunkiem zastosowania jest dostępność dokładnych danych w punktach adresowych

Ludność

Uchwała delimitacyjna – przykłady cz. 1

Gorzów Wielkopolski – obszar rewitalizacji vs. obszar zdegradowany

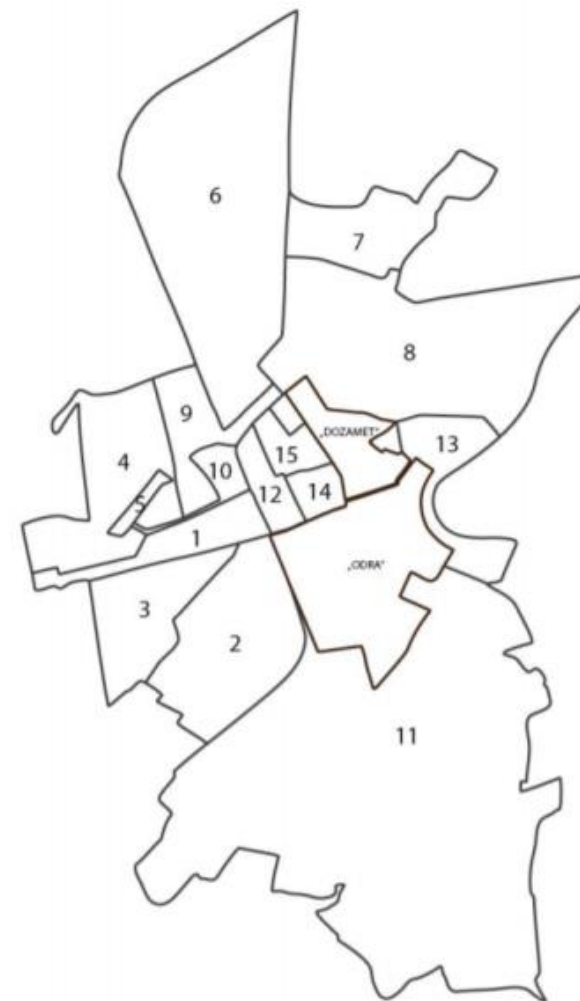

Uchwała delimitacyjna – przykłady cz. 2

Nowa Sól – tereny przemysłowe

W Nowej Soli tereny przemysłowe obejmują w szczególności obszar pofabryczny po Fabryce Nici „Odra”, o powierzchni 28 ha, która w wyniku przemian utraciła swoją dawną funkcję i przeznaczenie. Obszar ten charakteryzuje się zniszczoną zabytkową zabudową pofabryczną, jest odcięty komunikacyjnie i wyłączony z tkanki miejskiej za sprawą braków w infrastrukturze technicznej.

W procesie delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji miasto podzielono na 17 zamieszkałych jednostek strukturalnych. W związku z powyższym nie istniała potrzeba przeprowadzania procedury „dołączania” terenu pofabrycznego do obszaru zdegradowanego z uwagi na fakt, iż o uznaniu tej jednostki za zdegradowaną zdecydował występujący w jej granicach kryzys społeczny.

Uchwała delimitacyjna – błędy cz. 1

Nieprawidłowe wyznaczenie jednostek referencyjnych – jednostki zbyt zróżnicowane pod względem wielkości uniemożliwiają przeprowadzenie analizy porównawczej zróżnicowania wewnątrzgminnego,

- w gminach miejsko-wiejskich diagnoza delimitacyjna obejmowała teren miejski, z pominięciem części wiejskiej,
- w miastach analiza obejmowano wyłącznie tereny pełniące funkcje mieszkalne (z wyłączeniem terenów biologicznie czynnych, terenów o funkcji przemysłowo-usługowej), **które pojawiały się samoczynnie w granicach OR.**

Dodatkowa korekta granic obszaru rewitalizacji na etapie jego wyznaczenia, niezależnie od istniejących granic jednostek odniesienia, np. w wyniku konsultacji społecznych.

Wskazywanie koncentracji sytuacji kryzysowej w danej sferze na podstawie tylko **jednego wskaźnika.**

Obszary wiejskie – wyznaczenie obszaru zdegradowanego i rewitalizacji w centrach wszystkich sołectw, **duża liczba podobszarów rewitalizacji** – przykładowo 22 podobszary rewitalizacji; kwestia podatku na obszarach wiejskich – unikanie wyznaczania obszaru rewitalizacji na działkach niezabudowanych – „dziurawe”, powycinane obszary.

Zbyt mała **liczba mieszkańców** objęta procesem rewitalizacji.

Uchwała delimitacyjna – błędy cz. 2

Mimo prawidłowego obliczenia wskaźników dla poszczególnych sfer, wskaźniki ze sfery społecznej i sfer pozostałych potraktowano jako jednakowo ważne w wyznaczaniu obszaru zdegradowanego. O wynikach delimitacji zdecydowała liczba przekroczonych wartości referencyjnych wskaźników, bez uwzględnienia przypisania ich do poszczególnych sfer (możliwość wyznaczenia obszaru zdegradowanego w odniesieniu do jednostek, w których nie występuje koncentracja problemów społecznych, jak również w odniesieniu do takich, w których nie współwystępują inne negatywne czynniki w sferach pozaspołecznych).

Problemy z właściwym doбором wskaźników dla obszarów wiejskich i miejsko-wiejskich, z powodu różnorodności poziomu gęstości zaludnienia.

Problemy ze stosowaniem nazewnictwa zawartego w ustawie – np. nazwanie „podobszaru” „obszarem” w odniesieniu do obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji.

Brak metodologii opracowania diagnozy; wyznaczanie obszaru rewitalizacji na podstawie wybiórczych analiz i badań ankietowych.

Mała waga problemów analizowanych w diagnozie delimitacyjnej czynników kryzysowych w kontekście faktycznych uwarunkowań gminy.

Część 3. Struktura gminnego programu rewitalizacji

Gminny program rewitalizacji – cechy wg Wytycznych cz. 1

Kompleksowość

- Konieczność osiągnięcia zmiany strukturalnej na obszarze rewitalizacji

Koncentracja

- Teren ograniczony wskaźnikami koncentracji (20% powierzchni, 30% mieszkańców)

Komplementarność przestrzenna

- Problemy nie są przenoszone, tylko rozwiązywane na obszarze rewitalizacji

Komplementarność problemowa

- Synergia działań w obszarze społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym, środowiskowym

Gminny program rewitalizacji – cechy wg Wytycznych cz. 2

Komplementarność proceduralno-
instytucjonalna

- Osadzenie systemu zarządzania rewitalizacją w istniejącym systemie zarządzania gminą

Komplementarność międzyokresowa

- Zapewnienie kontynuacji działań zaprogramowanych w okresie 2007-2013/2014-2020

Komplementarność źródeł finansowania

- Zasada dodatkowości środków UE – konieczność zapewnienia wsparcia środkami krajowymi

Realizacja zasady partnerstwa i
partycypacji

- Zapewnienie udziału wszystkich grup interesariuszy na etapie przygotowania, aktualizacji i wdrażania PR

Gminny program rewitalizacji – treść

CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

Art. 15 ust. 1 pkt 1-2

- szczegółowa diagnoza obszaru
- opis powiązań z dokumentami strategicznymi gminy

CZĘŚĆ STRATEGICZNA

Art. 15 ust. 1 pkt 3-5

- opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji
- cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służące eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk
- opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w tym celu publicznego
- szacunkowe ramy finansowe,
- wskazanie, czy powstanie SSR, gdzie i na jaki okres, wskazanie sposobu realizacji GPR w zakresie planowania przestrzennego

CZĘŚĆ ZARZĄDCZA

Art. 15 ust. 1 pkt 8-11

- opis struktury zarządzania realizacją GPR
- mechanizmy integrowania działań
- system monitorowania i oceny gminnego programu rewitalizacji
- określenie niezbędnych zmian w uchwałach (gminny zasób mieszkaniowy, Komitet Rewitalizacji i in.
- załącznik graficzny (1:5000) – kierunki zmian przestrzenno-funkcjonalnych OR.

Gminny program rewitalizacji – część diagnostyczna cz.1

ad. artykułu 15 ust. 1 pkt 1 – diagnoza obszaru

Diagnoza całej gminy, na podstawie której wyznaczono obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji, powinna być załączona do wcześniejszej uchwały o wyznaczeniu tych obszarów. Natomiast, do GPR wystarczy załączyć szczegółową diagnozę samego obszaru rewitalizacji.

Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji, o której mowa w art. 4 ust. 1 pkt 2 ustawy o rewitalizacji, obejmuje analizę negatywnych zjawisk oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie tego obszaru.

ad. artykułu 15 ust. 1 pkt 2 – opis powiązań

Opis powiązań gminnego programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi gminy, w tym strategią rozwoju gminy, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz strategią rozwiązywania problemów społecznych. Opis zawiera wskazanie zakresu niezbędnych zmian w dokumentach strategicznych w celu uzyskania zgodności z GPR.

Ustawa o rewitalizacji ustanawia **nadrzędność GPR nad studium** (art. 20), zatem w przypadku gdy ustalenia GPR są z nim niezgodne, przeprowadza się postępowanie w sprawie zmiany studium, w celu jego dostosowania do GPR. To samo dotyczy sprzecznych z zapisami GPR pozostałych, wyżej wymienionych programów, które również aktualizuje się do zgodności z GPR.

Gminny program rewitalizacji – część diagnostyczna cz. 2

	GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI STARACHOWICE OD NOWA	STRATEGIA ROZWOJU MIASTA	STARACHOWICE SMART CITY
IDEA PRZEWODNIA	Wdrożenie zasady zrównoważonego rozwoju oraz ograniczenie nierówności rozwojowych.	Minimalizowanie dystansu rozwojowego i wzrost w oparciu o priorytety tematyczne.	Inteligentny rozwój miasta w oparciu o zaawansowane technologie.
KLUCZOWE DZIAŁANIA	Rewitalizacja, polityka senioralna, integracja społeczna	Ograniczenie kryzysu demograficznego, atrakcyjna przestrzeń publiczna, sprofesjonalizowane usługi publiczne	Inteligentna gospodarka, mobilność, inteligentne środowisko, inteligentne zarządzanie
PERSPEKTYWA	2016-2025	2018-2027	perspektywa długookresowa

za: Opracowanie Strategii rozwoju miasta z uwzględnieniem zapisów GPR Gminy Starachowice na lata 2016-2025.

Starachowice – przykład powiązania GPR z dokumentami strategicznymi gminy – Strategią rozwoju

Rewitalizacji poświęcony jest osobny rozdział w dokumencie Strategii, w którym przedstawiono wyzwania związane z procesem rewitalizacji.

Strategia stanowi rozwinięcie i uzupełnienie GPR.

Założenia rozwojowe strategii stanowią łącznik pomiędzy działaniami rewitalizacyjnymi, a polityką stymulowania wzrostu społeczno-gospodarczego w mieście oraz służą realizacji idei Smart City.

Gminny program rewitalizacji – część strategiczna cz. 1

Art. 15. ust 1 – ciąg dalszy:

3) opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji;

4) cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk, o których mowa w art. 9 ust. 1;

5) opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym,

KOMENTARZ:

- opis wizji powinien być szczegółowy na tyle, aby dawać jasną podstawę do wytyczenia wymienionych dalej w pkt 4) celów rewitalizacji i odpowiadających im kierunków działań. Zaleca się, aby wizja zawierała opis pożądanego stanu docelowego w diagnozowanych sferach.
- opis celów rewitalizacji powinien być na tyle skonkretyzowany, aby dawać jasną podstawę do wytyczenia kierunków działań, a następnie – poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
- Przedsięwzięcia – zarówno inwestycyjne, jak i społeczne czy gospodarcze – powinny zostać niezwłocznie wpisane do wieloletniej prognozy finansowej gminy, o której mowa w art. 226 ust. 3 ustawy o finansach publicznych.

Gminny program rewitalizacji – część strategiczna cz.2

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne:

- lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, wraz z ich opisami (wskazanie nazwy i podmiotów je realizujących, zakresu zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji, **opis działań zapewniających dostępność (...) osobom ze szczególnymi potrzebami, o ile dane te są możliwe do wskazania,**
- charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, realizujących kierunki działań GPR.

Ustawa o rewitalizacji **umożliwia**, w odróżnieniu od Wytycznych, wprowadzenie na listę podstawową **przedsięwzięć z niepełnymi danymi**, otwierając GPR na użycie **narzędzi ustawowych** (SSR, MPR).

Pozostałe dopuszczalne przedsięwzięcia rewitalizacyjne są elementem obligatoryjnym treści GPR i nie można z nich zrezygnować.

Gminny program rewitalizacji – część strategiczna cz. 3

ad. artykułu 15 ust. 1 pkt 6

Mechanizmy integrowania działań – integrowanie polega na takim połączeniu działań – koncepcyjnym, organizacyjnym, finansowym, harmonogramowym, promocyjnym – że każde z działań zwiększa swój własny potencjał czerpiąc z innych i zarazem zwiększa ich potencjały poprzez oddziaływanie na nie. Mówimy wówczas o efekcie synergii.

ad. artykułu 15 ust. 1 pkt 7

Szacunkowe ramy finansowe gminnego programu rewitalizacji wraz z szacunkowym wskazaniem środków finansowych ze źródeł publicznych i prywatnych.

W praktyce najczęściej szacowano finansowo przede wszystkim podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne (art. 15 ust 1, pkt 5 lit. a).

Indykatywne ramy finansowe odnoszą się do przedsięwzięć podstawowych oraz uzupełniających. Można także założyć zaplanowaną rezerwę finansową na pozostałe przedsięwzięcia dopuszczalne (art. 15 ust 1, pkt 5 lit. b).

Gminny program rewitalizacji – część strategiczna cz. 4

Przykład matrycy powiązań pomiędzy projektami

Nr projektu	Powiązania z innymi przedsięwzięciami	Charakter powiązań		
		Komplementarność przestrzenna / problemowa	Komplementarność źródeł finansowania	Komplementarność międzyokresowa
P.1.1.1	P.1.1.4 P.1.1.5 P.1.1.6 P.1.1.7	<p>Komplementarność przestrzenna – projekty realizowane w jednym miejscu, pod tym samym adresem</p> <p>Komplementarność problemowa – projekty przyczyniają się do rozwiązywania problemów wykluczenia społecznego mieszkańców obszaru rewitalizacji, podnoszenia aktywności społecznej, podwyższenia wykształcenia i kwalifikacji</p>	<p>P.1.1.1, P.1.1.4 EFRR w ramach RPO WL na lata 2014-2020</p> <p>P.1.1.5 EFS w ramach RPO WL na lata 2014-2020</p> <p>P.1.1.6 i P. 1.1.7 Krajowe środki publiczne w ramach dotacji MKiDN</p>	<p>Projekt P.1.1.1 stanowi kontynuację przedsięwzięcia rewitalizacyjnego współfinansowanego ze środków EFRR w ramach RPO WL 2007-2013 pn. „Rewitalizacja Centrum Miasta poprzez porządkowanie przestrzeni publicznej Śródmieścia oraz renowacja zdegradowanej substancji mieszkaniowej z otoczeniem”.</p>
P.3.3.2	P.1.1.2 P.1.1.3 P.1.3.2 P.2.1.2	<p>Komplementarność przestrzenna – projekty realizowane w jednym miejscu, pod tym samym adresem</p> <p>Komplementarność problemowa – projekty przeciwdziałają wykluczeniu społecznemu ze względu na starość i niepełnosprawność mieszkańców, niwelują poziom ubóstwa i niską aktywność społeczną, poprawiają sytuację społeczno-gospodarczą osób bezrobotnych</p>	<p>P.3.3.2 Fundusz Dopłat Banku Gospodarstwa Krajowego</p> <p>P.1.1.2, P.1.1.3, P. 1.3.2 EFS w ramach RPO WL na lata 2014-2020</p> <p>P.2.1.2 EFRR w ramach RPO WL na lata 2014-2020</p>	<p>Projekt P.3.3.2 stanowi kontynuację przedsięwzięcia rewitalizacyjnego współfinansowanego ze środków EFRR w ramach RPO WL 2007-2013 pn. „Rewitalizacja Centrum Miasta poprzez porządkowanie przestrzeni publicznej Śródmieścia oraz renowacja zdegradowanej substancji mieszkaniowej z otoczeniem”.</p>

Źródło: Lokalny Program Rewitalizacji Miasta Hrubieszowa na lata 2017-2023

Gminny program rewitalizacji – część zarządcza cz. 1

ad. artykułu 15 ust. 1 pkt 8

W strukturze zarządzania ważne są:

- harmonogram działań - w odniesieniu do czynności proceduralnych i przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- struktura organizacyjna zapewniająca integralność.

Koszty zarządzania GPR powinny być ujawnione w indykatywnych ramach finansowych.

ad. artykułu 15 ust. 1 pkt 9

- system **monitorowania** powinien uwzględniać postęp w realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz zmiany stanu obszaru rewitalizacji.
- Ewaluacja jest fakultatywna w rewitalizacji. Najczęściej wykorzystuje się ją do oceny procesu przed kompleksową aktualizacją GPR.

Gminny program rewitalizacji – koszty zarządzania GPR

Proces zarządzania rewitalizacją oparty o istniejący system zarządzania gminą nie generuje dodatkowych kosztów.

Koszty Zarządzania

Powołanie Biura Rewitalizacji oraz utrzymanie funkcjonowania Śródmieście Cafe wiązać się będzie z dodatkowymi wydatkami z budżetu Miasta przeznaczanymi na utrzymanie administracji (działania Urzędu). Założono, iż Biuro Rewitalizacji liczyć będzie 5 etatów, w tym Dyrektor/ Kierownik Biura. Wstępnie oszacowano roczne wydatki osobowe na poziomie 230 000 złotych, które należy zwiększyć o koszty pracodawcy.

Tab. IX.4. Koszty zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji

Działania	Ilość	Jednostka	Cena jednostkowa	Razem brutto
Aktualizacja i ocena stopnia wykonania GPR	2	Szt.	61 500	123 000
Spotkania Komitetu Rewitalizacji – koszty organizacji, cateringu, materiałów biurowych itp.	30	Szt.	369	11 070
Wyjazdy studialne/edukacyjne członków Komitetu Rewitalizacji	6	Szt.	2 460	14 760
Wynagrodzenie Pełnomocnika ds. Rewitalizacji	72	Miesiąc	2 800	201 600
Działania marketingowo-edukacyjne w tym:		-	-	-
Ulotki/broszury edukacyjno-informacyjne, infografiki, artykuły promocyjne, gadżety itp.	3	Pakiet	12 300	36 900
Inne (np. wyjazdy studyjne, prelekcje, wsparcie eksperckie itp.)	B.d.	B.d.	36 900	36 900
		Razem:		424 230

Gminny program rewitalizacji – część zarządcza cz. 2

ad. artykułu 15 ust. 1 pkt. 10

- określenie niezbędnych zmian w uchwałach, o których mowa w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 150 oraz z 2015 r. poz. 1322).

W powyższym przepisie chodzi o „wieloletnie programy gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy” (p. 1 przepisu) oraz o „zasady wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy, w tym zasady i kryteria wynajmowania lokali, których najem jest związany ze stosunkiem pracy, jeżeli w mieszkaniowym zasobie gminy wydzielono lokale przeznaczone na ten cel” (p. 2)

ad. artykułu 15 ust. 1 pkt. 11

- Komitet może być powołany wcześniej na podstawie uchwały o zasadach jego powoływania i działania; w takiej sytuacji w chwili uchwalenia GPR Komitet już obowiązuje,
- Komitet może być powołany dopiero po uchwaleniu GPR, w okresie do trzech miesięcy od przyjęcia uchwały.

W drugim przypadku w GPR mogą być zaproponowane ramowe zasady powoływania i działania Komitetu.

GPR a kierunki polityki planistycznej cz. 1

Art. 15. ust 1 pkt 12

- Wskazanie, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona **Specjalna Strefa Rewitalizacji**, o której mowa w art. 25, wraz ze wskazaniem okresu jej obowiązywania,
- w GPR stwierdza się tylko, czy Specjalna Strefa Rewitalizacji ma być utworzona, czy też nie. Jednak samo jej utworzenie musi być dokonane odrębną uchwałą, która jest aktem prawa miejscowego.

Art. 15. ust 1 pkt 13

Wskazanie sposobu realizacji gminnego programu rewitalizacji w zakresie planowania i zagospodarowania przestrzennego, w tym:

- a) wskazanie zakresu niezbędnych zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy,
- b) wskazanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego koniecznych do uchwalenia albo zmiany.

GPR a kierunki polityki planistycznej cz. 2

Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi (w tym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego)

Analiza:

- kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy
- obszarów wymagających przekształceń, rehabilitacji i rekultywacji
- uwarunkowań społeczno-ekonomicznych, o których mowa w ustawie o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w związku z wejściem w życie ustawy o rewitalizacji

Wskazanie zakresu niezbędnych zmian w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

- zabezpieczenie wykonalności przedsięwzięć rewitalizacyjnych w GPR w odniesieniu do dokumentów planistycznych – wskazanie niezbędnych zmian w suikzp, umożliwiających wdrożenie zaplanowanych zadań
- wskazanie obszaru niezgodności z suikzp i zakresu jego zmiany

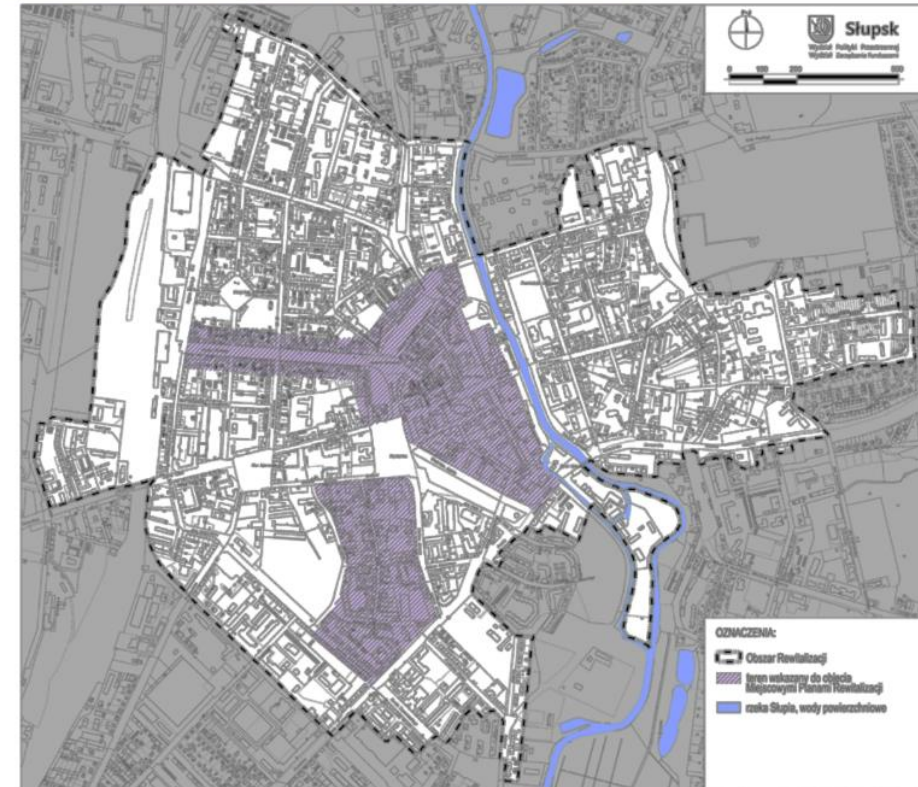
GPR a kierunki polityki planistycznej - MPR

Art. 15 ust. 1 pkt. 13 lit. c

W przypadku wskazania konieczności uchwalenia miejscowego planu rewitalizacji – wskazanie granic obszarów, dla których plan ten będzie procedowany łącznie z procedurą scaleń i podziałów nieruchomości, a także wytyczne w zakresie ustaleń tego planu.

Po uchwaleniu Gminnego Programu Rewitalizacji, zaplanowane jest przystąpienie do opracowania zmiany części obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, obejmujących centrum Słupska i zastąpienie ich dwoma Miejscowymi Planami Rewitalizacji. Lokalizację Miejscowych Planów Rewitalizacji na terenie obszaru rewitalizowanego określa poniższa mapa.

Ryc. 67. Teren wskazany do objęcia Miejscowymi Planami Rewitalizacji

GPR a kierunki polityki planistycznej

Art. 20 ust. 1

- W przypadku gdy ustalenia GPR są niezgodne ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, przeprowadza się **postępowanie w sprawie zmiany tego studium, w celu jego dostosowania do GPR.**

Art. 20 ust. 2

- Wójt, burmistrz albo prezydent miasta sporządza projekt zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, uwzględniający ustalenia GPR, niezwłocznie po uchwaleniu tego programu (...).

Art. 20 ust. 3

- W przypadku, o którym mowa w ust. 1, dopuszcza się **jednoczesne prowadzenie postępowania w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w sprawie uchwalenia albo zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.**

Gminny program rewitalizacji – część zarządcza cz. 3

Art. 15. ust 1 – *ciąg dalszy*:

14) załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji sporządzony na mapie w skali co najmniej 1:5000 opracowanej z wykorzystaniem treści mapy zasadniczej, a w przypadku jej braku – z wykorzystaniem treści mapy ewidencyjnej

KOMENTARZ:

Mapę należy sporządzić z taką szczegółowością, aby stanowiła ona jasną i jednoznaczną podstawę do ewentualnych zmian w studium i planach miejscowych.

KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNICH
OBSZARU REWITALIZACJI
podobszar Stary Źródło

LEGENDA

ELEMENTY PROGRAMU REWITALIZACJI

- obszar rewitalizacji
- obszary objęte projektami rewitalizacyjnymi
- obszary objęte projektami rewitalizacyjnymi - projekty podmiotowe
- rewitalizacja na cele społeczne, kulturalne i edukacyjne
- projekty współpracujące

subsektorowa, dzwoniący i kadłubowa Funduszy

UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA

- obszary objęte udziałem społecznym
- zmniejszenie
- walczące obszary publiczne
- walczące przestrzenie publiczne
- strony parków i skwerów

UWARUNKOWANIA PRAWNE

- obszary objęte obowiązującym MPZP
- obszary objęte ochroną konserwatorską
- ogóle w rejonach zabudowy
- ogóle w obszarach zabudowy

- granice miasta
- granice podziałów ewidencyjnych
- zabudowa miasta

Gminny program rewitalizacji

W następstwie uchwały o wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz uchwały o przystąpieniu do sporządzania gminnego programu rewitalizacji, zgodnie z zapisami **art. 14 ust. 1 u.o.r** gmina podejmuje **uchwałę o przyjęciu gminnego programu rewitalizacji**.

(uchwała o przyjęciu GPR nie jest aktem prawa miejscowego)

- Rada Gminy podejmuje uchwałę dot. przyjęcia GPR z wprowadzonymi zmianami **wynikającymi z konsultacji społecznych i uzgodnień** oraz uwag Komitetu Rewitalizacji, jeżeli został powołany;
- GPR może pociągnąć za sobą konieczność **zmiany studium** (nie stanowiącego aktu prawa miejscowego) i/lub **planów miejscowych** (stanowiących akt prawa miejscowego);
- w GPR należy wskazać, czy na obszarze rewitalizacji ma zostać ustanowiona **Specjalna Strefa Rewitalizacji** (i na jak długo), jak również może być zapisany zamiar utworzenia **miejscowego planu rewitalizacji**;
- **przedsięwzięcia rewitalizacyjne** zawarte w GPR, służące realizacji zadań własnych gminy, są wprowadzane do załącznika do uchwały w sprawie wieloletniej prognozy finansowej.

Część 4. Partycypacja społeczna w procesie rewitalizacji

Partycypacja społeczna cz. 1

Przygotowanie, prowadzenie i ocena rewitalizacji w sposób zapewniający **aktywny udział interesariuszy**.

Obowiązek zapewnienia możliwości wypowiedzenia się wszystkich interesariuszy, w szczególności prowadzących/zamierzających prowadzić działalność społeczną bądź gospodarczą.

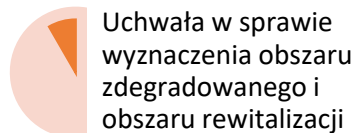
Partycypacja społeczna cz. 2

Zapisy ustawy o rewitalizacji precyzują kwestie związane z obowiązkowymi konsultacjami społecznymi w **art. 6**:

- **ust. 2.** O rozpoczęciu konsultacji społecznych oraz formach, w jakich będą prowadzone, powiadamia się nie później niż w terminie 7 dni przed dniem ich przeprowadzenia, w sposób zapewniający udział w nich możliwie szerokiego grona interesariuszy, co najmniej poprzez obwieszczenie, ogłoszenie w sposób zwyczajowo przyjęty w danej gminie oraz ogłoszenie na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej,
- **ust. 5.** Termin wyznaczony na składanie uwag nie może być krótszy niż 30 dni, licząc od dnia powiadomienia, o którym mowa w ust. 2,
- z zapisów ustawy pośrednio wynika, że przed wyznaczeniem obszaru rewitalizacji konsultacje prowadzi się **na terenie całej gminy**,
- po wyznaczeniu obszaru rewitalizacji konsultacje społeczne prowadzi się **na tym obszarze** lub, jeżeli nie jest to możliwe, w jego najbliższym sąsiedztwie. W uzasadnionych przypadkach warto rozważyć rozszerzenie na całą gminę także niektórych części konsultacji po wyznaczeniu obszaru rewitalizacji.

Partycypacja społeczna cz. 3

Uchwała w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Konsultacje społeczne 30+7 dni
Akt prawa miejscowego
Partycypacja społeczna wobec wszystkich mieszkańców gminy

Uchwała w sprawie przystąpienia do opracowania GPR
Nie jest aktem prawa miejscowego

Opublikowanie na BIP i upublicznienie podjętej uchwały

Prace nad opracowaniem GPR
Partycypacja społeczna umożliwiająca włączenia interesariuszy w proces tworzenia GPR wobec mieszkańców obszaru rewitalizacji

Partycypacja społeczna

Uchwała w sprawie przyjęcia GPR
Nie jest aktem prawa miejscowego

Konsultacje społeczne 30+7 dni

Uchwała w sprawie określenia zasad wyboru i działania Komitetu Rewitalizacji
Nie jest aktem prawa miejscowego

Konsultacje społeczne 30+7 dni

Uchwała w sprawie ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji
Akt prawa miejscowego

Konsultacje społeczne 30+7 dni

Komitet Rewitalizacji cz. 1

Obligatoryjne forum – zgodnie z ustawą o rewitalizacji (**art. 7 ust. 1**) – współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni **funkcję opiniodawczo-doradczą** wójta, burmistrza albo prezydenta miasta.

Wybór momentu powołania Komitetu Rewitalizacji – de facto przyjęcia uchwały dotyczącej KR – pozostaje w gestii gminy. **Dobłą praktyką** jest powołanie komitetu po wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, ale przed opracowaniem gminnego programu rewitalizacji. Po uchwaleniu gminnego programu rewitalizacji powołanie Komitetu musi nastąpić maksymalnie w terminie **nieprzekraczających trzech miesięcy** od przyjęcia uchwały. Dopuszcza się powołanie osobnych Komitetów Rewitalizacji dla wyznaczonych podobszarów rewitalizacji.

Zasady wyznaczania składu i działania Komitetu wyznacza Rada Gminy w drodze uchwały. Skład Komitetu określa zarządzenie prezydenta, burmistrza albo wójta. Samorząd gminy zapewnia obsługę organizacyjną oraz środki gwarantujące funkcjonowanie KR i wykonywanie jego zadań.

Komitet Rewitalizacji cz. 2

Art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji określa katalog interesariuszy, których obecność należy uwzględnić w powoływanym składzie Komitetu Rewitalizacji. Należą do nich:

- mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele nieruchomości, podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i TBS,
- pozostali mieszkańcy gminy, inni niż ww.,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą,
- podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną,
- jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne,
- organy władzy publicznej,
- inne podmioty, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Komitet Rewitalizacji cz. 3

Obowiązuje ustawowa zasada **bezstronności prac** Komitetu Rewitalizacji. W przypadku, gdy przedmiotem obrad KR jest projekt dokumentu, za który odpowiedzialny jest organ wykonawczy gminy - osoba mu podległa nie bierze udziału w wypracowaniu stanowiska dotyczącego tego projektu.

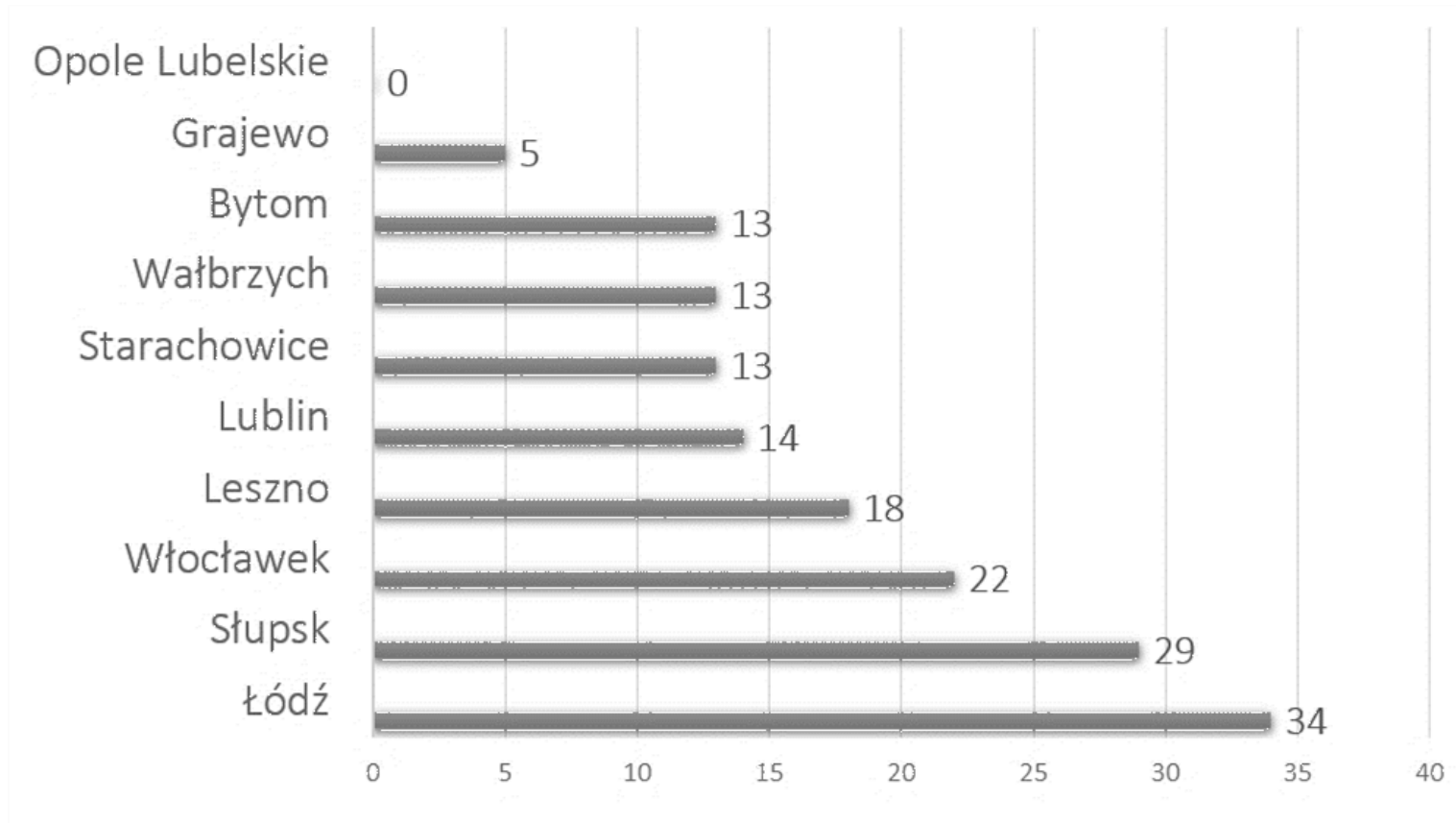
Komitet Rewitalizacji powołany z samych urzędników nie może pełnić ustawowej roli, gdyż w przypadku projektów dokumentów, których opracowanie jest zadaniem wójta - zgodnie z **art. 7 ust. 8** ustawy o rewitalizacji - przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego nie biorą udziału w głosowaniu.

Gdy w wyniku naboru **nie zgłosi się odpowiednia liczba** członków KR, wówczas należy ponowić nabór lub powołać komitet w sytuacji niepełnego składu, pod warunkiem dalszego kontynuowania procesu partycypacji i włączenia społecznego lub ponowienia naboru wśród grup interesariuszy, z których nie zgłosił się żaden kandydat, w celu **uzupełnienia składu** KR.

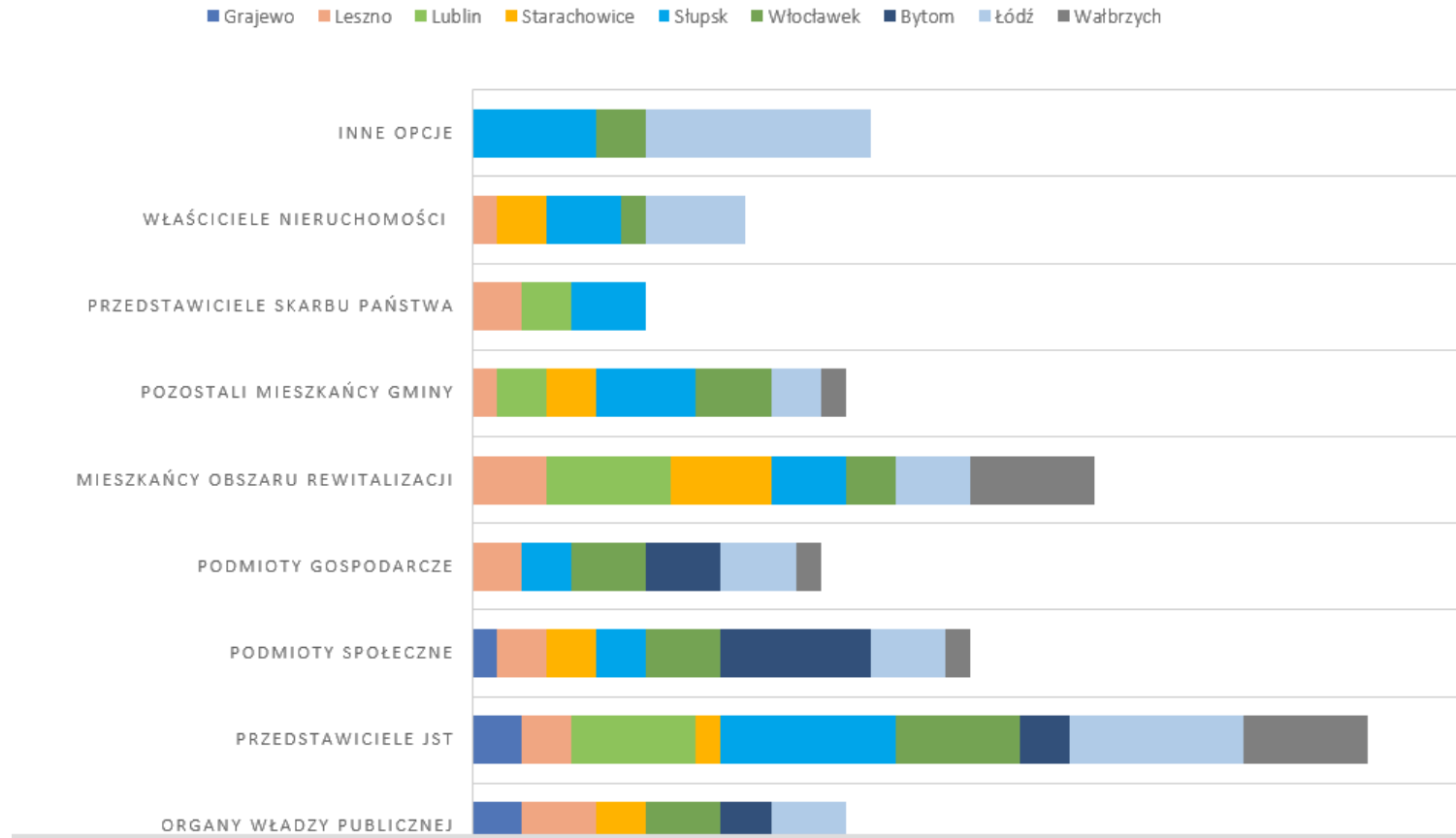
Komitet Rewitalizacji cz. 4

Badania dotyczące Komitetów Rewitalizacji – **wielkość składu Komitetu**

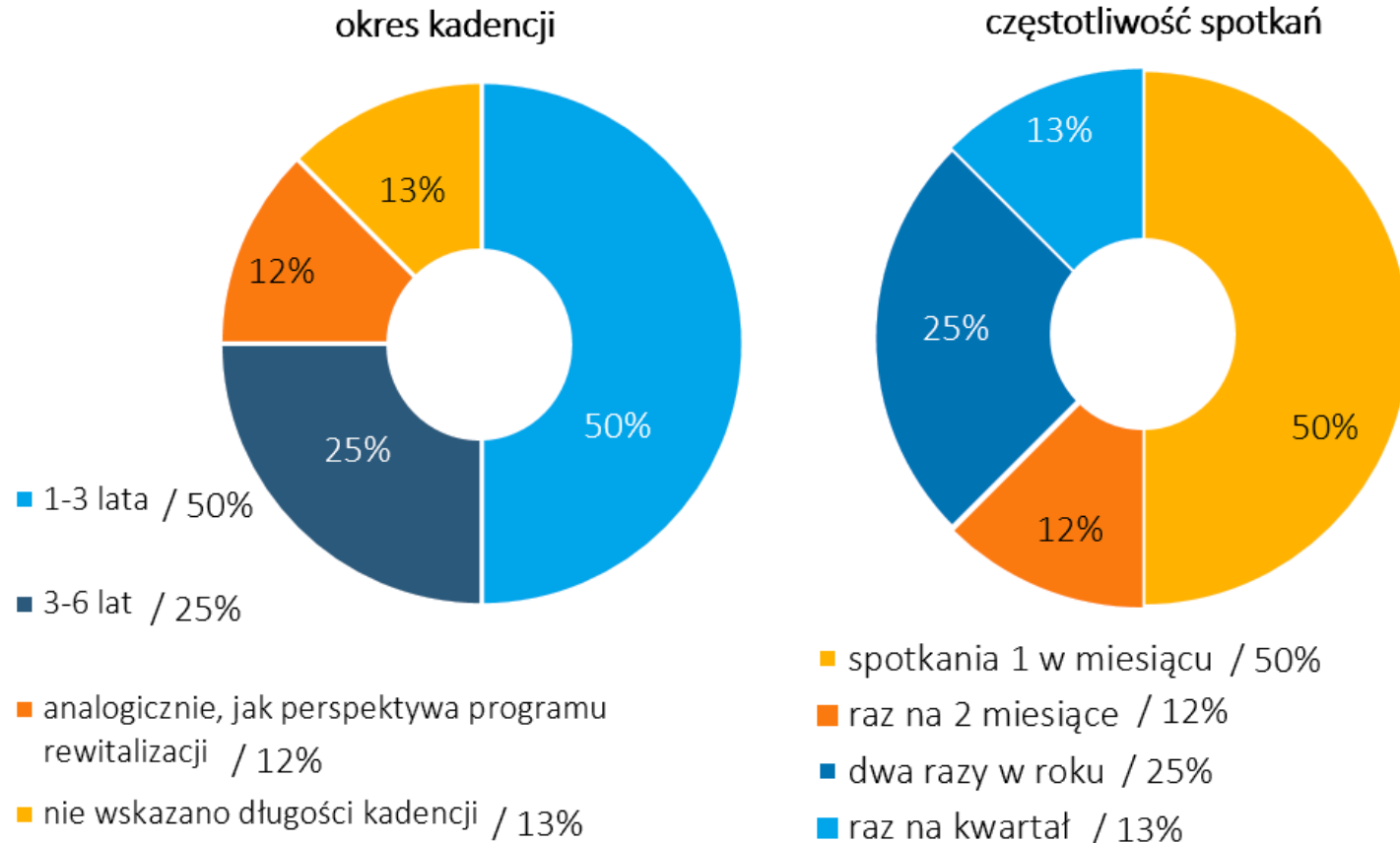
Komitet Rewitalizacji cz. 5

Badania dotyczące Komitetów Rewitalizacji – grupy interesariuszy

Komitet Rewitalizacji cz. 6

Badania dotyczące Komitetów Rewitalizacji – kadencja

Komitet Rewitalizacji – dobre praktyki

FUNKCJA OPINIUJĄCA	FUNKCJA DORADCZA	INICJATYWY WŁASNE
<ul style="list-style-type: none">projekty dokumentów strategicznychprojekty uchwał w sprawie SSRprojekty uchwał w sprawie zwolnień z podatku od nieruchomości na ORprojekty uchwał krajobrazowychsprawozdania z monitoringu GPR	<ul style="list-style-type: none">zatwierdzanie zmian w kierunkach realizacji GPRudział w warsztatach ds. wizji miastaw związku z planem stworzenia stanowiska menagera starówkiw związku z planem ograniczenia godzin sprzedaży alkoholu na ORszukanie rozwiązań na ożywienie gospodarcze obszaru rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none">szczegółowa analiza problematyki wyłączeń, stanu technicznego budynków, wizerunku miasta, potrzeb finansowychprowadzenie wizji lokalnej w podobszarach rewitalizacji,tworzenie nowych zadań systemowych do ujęcia w aktualizacji GPRwniosek do wojewódzkiego konserwatora zabytków o przekazanie kompetencji do gminnego konserwatora zabytków w zakresie obiektów położonych na ORuproszczenie form konsultacji społecznych w przypadku miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dotyczących OR

Komitet Rewitalizacji – dobre praktyki cz. 1

Podział na **zespoły eksperckie** umożliwia w pełni wykorzystanie potencjału członków Komitetu. Poniżej przedstawiono dwa przykłady takiej praktyki:

- Zarządzenie Nr 87/2018 Prezydenta Miasta Konina w sprawie powołania Zespołu ds. rewitalizacji – podział Zespołu na dwa podzespoły: podzespół ds. wdrażania i monitoringu LPR, podzespół opiniodawczo-doradczy.
- Uchwała XXXIX/1035/16 Rady Miejskiej w Łodzi z dnia 28 grudnia 2016 r. w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji w Łodzi – wyłonienie w ramach KR stałych komisji: ds. społecznych, ds. wizerunku centrum, ds. przedsiębiorczości, ds. obszaru zamieszkania – spójnych obszarowo z kierunkami działań określonych w GPR.

Komitet Rewitalizacji – dobre praktyki cz. 2

Rekomendacje opracowane podczas forum Komitetów Rewitalizacji:

- konieczność budowy **tożsamości** KR → Ogólnopolskie Fora Komitetów Rewitalizacji,
- konieczność utworzenia forum **wymiany wiedzy i informacji** pomiędzy poszczególnymi Komitetami → Profil Facebook „Forum Komitetów Rewitalizacji”,
- zapewnienie możliwości powoływania w obrębie KR **komisji problemowych**,
- konieczność prowadzenia przez KR **komunikacji społecznej** w zakresie podejmowanych działań w celu ograniczania tendencji związanych z negatywnym postrzeganiem KR przez opinię publiczną,
- konieczność **zabezpieczania środków finansowych** na bieżące zadania KR w budżetach jednostek obsługujących,
- rekomendowana **długość kadencji** - maksymalnie 2 lata, z opcją systematycznego zwiększania okresu kadencji o 1 rok, przy czym maksymalna długość kadencji nie może przekroczyć 4 lat.

Dziękuję za uwagę!

Katarzyna Spadło, Centrum Doradztwa Rewitalizacyjnego IRMiR
kspadlo@irmir.pl